

Co může škola udělat pro mimořádně nadaného žáka

Magdalena Novotná

Školské předpisy:

Odborné vyšetření je podkladem pro zařazení žáka do vzdělávacích opatření, které specifikují školské předpisy:

- ŠKOLSKÝ ZÁKON č. 561/2004 Sb. 17, 18
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Školský zákon č. 561/2004

17 - Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

- (1) Školy a školská zařízení vytvářejí podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů.
- (3) Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka na žádost osoby, která je v souladu se zvláštním právním předpisem nebo s rozhodnutím soudu oprávněna jednat za dítě nebo nezletilého žáka (dále jen „zákonný zástupce“) a mimořádně nadaného zletilého žáka nebo studenta na jeho žádost přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Součástí žádosti žáka, který plní povinnou školní docházku, je vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

18 - Individuální vzdělávací plán

Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání může ředitel školy povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

Vyhláška o speciálním vzdělávání a vzdělávání žáků nadaných č. 73/2005sb.

Individuální vzdělávací plán:

- (1) Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů psychologického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka.
  - (2) Individuální vzdělávací plán obsahuje skutečnosti důležité pro úspěšné vzdělávání mimořádně nadaného žáka.
  - (3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:
    - a) závěry psychologických vyšetření, která blíže popisují oblast, typ a rozsahu nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
-

- b) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,
- c) vzdělávací model pro nadaného žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení a klasifikace, úpravu zkoušek,
- d) seznam učebních pomůcek, učebnic a materiálů nezbytných pro vzdělávání žáka
- e) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka
- f) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka
- g) určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením

h) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu.

(4) Individuální vzdělávací plán je vypracován po nástupu mimořádně nadaného žáka do školy, nejpozději však do 3 měsíců po zjištění jeho mimořádného nadání. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

(5) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.

Ředitel školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

Určený pedagogický pracovník školy sleduje průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka a poskytuje společně se školským poradenským pracovištěm podporu žákovi i jeho zákonným zástupcům.

Možné úpravy způsobů výuky mimořádně nadaných žáků

- individuální vzdělávací plány
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů (př. pracovní listy)
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciací žáků v některých předmětech
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky

Taxonomie kognitivních procesů Benjamina Blooma

1. ZNALOST:

- vybavení si poznání specifické informace

2. POROZUMĚNÍ:

- pochopení předložené informace

3. APLIKACE:

- využívání metod, konceptů, principů a teorií v nových situacích

4. ANALÝZA:

- rozložení informace do jednotlivých částí

5. SYNTÉZA:

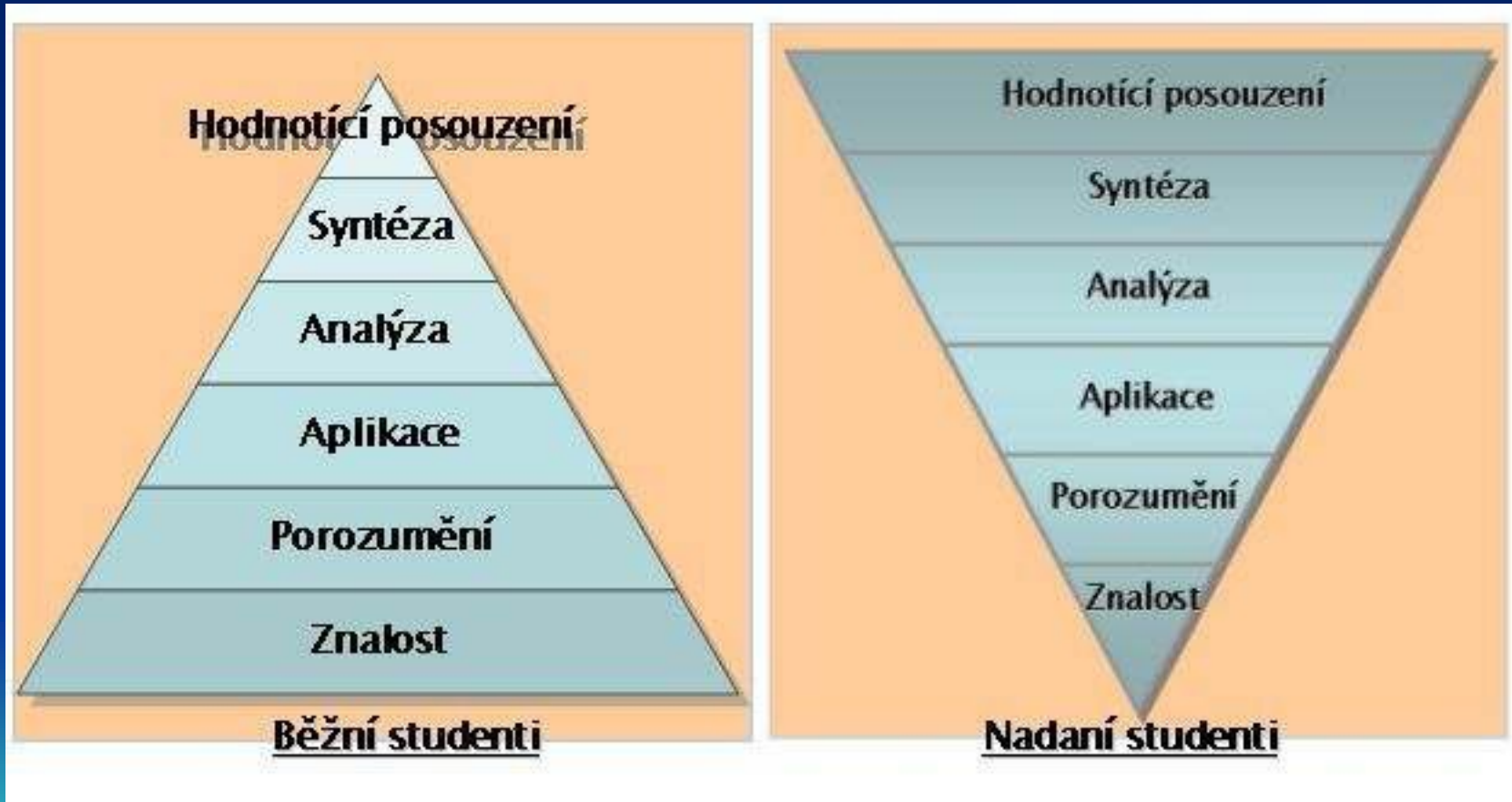
- složení částí do formy celku s využitím originálního kreativního myšlení

6. HODNOTÍCÍ POSOUZENÍ:

- zhodnocení přínosu myšlenek, materiálů a metod vývojem a aplikací standardů a kritérií

úrovně činností jsou určeny pro všechny studenty, nicméně nadaným
vyhovují
nejvíce horní tři úrovně, doporučuje se jimi začínat, lze tedy pracovat
na stejném učivu, nadaným se zadává pouze náročnější operace s
učivem

Renzulliho TRIÁDA OBOHACOVÁNÍ

I. typu

- vyvolat zájem o nějakou oblast; získat přehled o struktuře a možnostech
- zájmová centra ve třídě
- návštěvy míst, kde se mohou seznámit s odbornou problematikou
- diskuze s odborníky

Renzulliho TRIÁDA OBOHACOVÁNÍ

II. typu

- rozvoj procesů myšlení a cítění
- taxonomie: kognitivní a afektivní trénink;
zručnost v samostudiu;
- pokročilé zručnosti zkoumání a práce s
informačními zdroji; zručnosti v ústní,
písemné a vizuální komunikaci

Renzulliho TRIÁDA OBOHACOVÁNÍ

III. typu

- zkoumání reálných problémů
- určeno pro nadané, kteří vykrystalizují z předchozích dvou fází
- realizace samostatného výzkumu: rozvoj zájmu, motivace, samostatnosti, tvořivosti

Úpravy výuky v integrovaném modelu vzdělávání

1. Akcelerační model

- žáci/ studenti jsou seznámeni s novými poznatky dříve než ostatní
- žáci/ studenti pokryjí stejné množství poznatků v kratším časovém období

2. Model enrichmentu (obohacování)

= rozšíření znalostí, pochopení, zájmů, a dovedností za hranici běžného učiva

- musí se odehrávat na úrovni vývojových potřeb žáka/ studenta

Metody a strategie

- diferencovaná výuka
- problémové vyučování
- heuristická metoda
- kritické myšlení
- projektové vyučování

Co s nadanými ve třídě?

- Možnost pracovat rychlejším tempem
- Méně procvičování, spíše umožnit postup dopředu
- Náročnější výuka
- Více nezávislosti
- Divergentní úkoly
- Abstraktní úkoly
- Kontakt s intelektuálními vrstevníky
- Kreativní úkoly
- Zkušenostní učení

